

Cabus sexta pars *seah* sive *sasi*, vel octava pars *epha*, habebat 79. pollices cubicos & $\frac{496375}{704969}$ pollicis, sive pintam, mediamque & octavam pintæ partem, cum pollice cubico, ac $\frac{496377}{704969}$.

Quadrans cabi habebat 19. pollices cubicos $\frac{652821}{704969}$, vel medium sextarium, octavam pintæ partem, pollicem cubicum, & $\frac{652821}{704969}$ pollicis cubici. Huic mensuræ alterum est nomen *robab* vel *log*, aut sextarius *Rabbinicus*. Vide 4. Reg. 6. 25.

Nebel 3. bathos capiebat; quare habuit 4304. pollices, & $\frac{15536}{704969}$ vel 87. pintas cum semipinta, semifextario, 2. pollicibus cubicis, ac $\frac{15536}{704969}$ pollicis.

Hin, sive *tarcabus* perinde habebatur ac medium starium, vel semi-*seah* Hebraicum, sive sexta pars bathi; habebat 239. pollices $\frac{79193}{704969}$, vel 4. pintas, semipintam, semifextarium, octavam pintæ partem, 5. digitos cubicos, & $\frac{79193}{704969}$.

Dimidium hin habebat 119. pollices $\frac{392081}{704969}$, vel 2. pintas, semifextarium, & $\frac{392081}{704969}$.

octavam pintæ partem, 5. polices cubicos; & $\frac{392081}{704969}$.

Tertia pars hin cabum æquabat. Quadrans hin habebat 59. pollices cubicos $\frac{548525}{704969}$, vel pintam cum $\frac{1}{8}$, & $\frac{548525}{704969}$ pollices.

Sextarius hin, nempe sexta pars ejus mensuræ 39. pollices cubicos, & $\frac{600673}{704969}$.

Vide Ezech. 4. 11. Pondion sive dipondion Rabbinicum, mensura, de qua in Misna, habebat 2. logos, adeoque sextarium hin æquabat. Betza vel ovum Rabbinicum habebat, juxta illos, sextarium log, nempe 3. pollices cubicos, & $\frac{678805}{2114907}$.

Cos, vel scyphus paschalis, vas benedictionis, agendis post cibum gratis destinatus, habebat 4. pollices cubicos $\frac{691932}{704969}$.

Rebiith, vel quarta pars log, tantumdem ac crater paschalis capiebat. Mikue, vas toto homini lavando destinatum, cum Judæi è foro redibant. Marc. 7. Capiebat 40. *seah*, nempe 400. pintarum minus aliquantulum.

Semper ac in Septuaginta & Vulgata, occurrit metreta, cadus, ceramium, cois, vel chus, vel congius, atque pro mensura usurpantur, semper pro batho, vel epha positas esse voces reputandum est.

DISQUISITIONES IN CHRONOLOGIAM,

ANNOS, MENSES, DIES, HORAS ÆGYPTIORUM,
GRÆCORUM, ROMANORUM,
ET HEBRÆORUM.

Chronologicæ studium, omnium consensu longè utilissimum, summèque necessarium reputatur; ejus enim præsidio destituta historia, inconditè rerum struè mentem onerat potius, confundit, atque corrumpit, quàm ut instruere, moresque & prudentiam dirigere, (quæ singularis est Historia indoctis) valeat. Cum tamen scribendæ Historiæ provinciam seriùs, quàm par est, veteres iniverint, atque in designandis certis rerum gestarum epochis priorum Scriptorum diligentia desideretur; factum inde, ut in studio temporum salebrosa & ardua via decurrenda sit; tunc maxime cum Historia Sancta V. T. cum Authoribus prophanis, veteres Paganorum historias narrantibus, concilianda suscipitur.

Quò autem Lectores ipsi per se, plenius in rebus Chronologicis instructi, quem singulæ certitudinis gradum attingant, aqua sententiâ dijudicent, quidquid certi incertive continetur in Chronologiis Chaldaeorum, Ægyptiorum, Græcorum, Romanorum, quibus cum maxima fuit Hebræis consuetudo, in medium proferemus; ad Hebræos deinde descendentes, de forma annorum apud singulas eas gentes, de temporis distribuendi ratione differemus. Hinc variis Scripturæ textibus, quorum singuli seorsim fuffiorem quàm pro nostro instituto, exigent Commentarium, lux afferetur.

Magni nominis Scriptores quidam, post navatam sedulam atque laboriosam rebus Chronologicis operam, vix profecisse quidquam intelligentes, rei tandem desperatione victi, certam, exactam atque perpetuam ex Historia Sacra Chronologiam [a] deducere, rem esse deploratam, ultrò pronunciarunt. Quid de Historia prophana, in qua exactitudinis ut plurimum & auctoritatis semper est minus? Ex variis Josephi locis colligimus, annos Judicium & captivitatum, quæ sub Judicibus contigerunt, non continuatâ quidem successione jungi, sed intercedentibus ante captivitates anarchiis interponi. Paria apud Julium Africanum in Chronologia legas. Porro in Sacra Historia, ait Isaacus Vossius (b), captivitates, & anarchia, veluti spatia mortua & insausa, in censum temporis politici non veniunt. Observat deinde: Josephus non captivitates, sed solas omittit anarchias. Nec

à Vossio in Chronologia dissentit Simonius (c); cum enim, ait, Libri Scripturæ ex variis rerum gestarum narrationibus, fuffioribusque monumentis per compendium deducti sint, neque semper in illis immediata genealogia retexantur, constantem ex illis Chronologiam derivare frustra conaremur. Detruncatæ genealogiæ exempla plurima suppetunt. i. Esd. 7. 3. generationes sex desiderantur; totidemque defunt in genealogia J. C. apud S. Matthæum. Hinc S. Hieronymus de Chronologia Regum Juda & Jerusalem discrepantiâ agens, hujusmodi, ait, *berere questionibus, non tam studiosi, quàm otiosi hominis esse videtur*; atque in eam rem laudat illud 1. Tim. 1. 4. *Neque intenderent fabulis, & genealogiis interminatis, quæ questionibus præstant magis, quàm adificationem Dei*. Annos ab ortu Mundi usque ad Æram Christianam nunquam, nisi per conjecturas, deficiente in annis designandis Scripturâ, unico hujus historiæ fonte, P. Petavius (d) deduci tantum posse testatur.

Neque per Historiam prophanam, quàm per Sacram, iter est planius; cum in prophanis etiam detruncatæ genealogiæ, atque supputationes suis numeris minus absoluta non desint. Ex 23. Macedonia Regibus Solinus, ducto catalogo 8. vel 9. tantum recenset (e). Justinus Assyriæ Reges hoc ordine diducit: Belus, Ninus, & Semiramis; statimque ad Sardanapalum transit. In Chronicis Perfarum totum temporis spatium, post obitum Alexandri Magni usque ad Arfacem, silentio præteritur; atque de Arface ipso ita agitur, quasi non de Partho, sed de Persa, Dario sive Artaxerxi sanguine juncto (f). De singulis autem Chronologiæ Chaldaicarum, Ægyptiarum, Græcarum, atque Romanarum difficultatibus, ex iis, quæ infra deducemus, Lectores instruantur. Nihil planè esse in historia prophana certi, donec exactior in scribendo methodus, atque supputandarum Olympiadum ratio obtineret, una est Eruditorum sententiâ.

Quòd scientiæ fidei parum Historicis prophanis inesse, ex eo veluti fonte, ut plurimum, errores, vel saltem in rebus Chronologicis ambiguitates proflexerunt, ut in decernendis temporibus perspicuitas, vel in exactissimis inter illos aliquando de-

c *Histoir. Critiq. du V. T. l. 1. c. 1.*

d *Ration. temp. par. 2. l. 2. c. 1.*

e *Solin. c. 14.*

f *Pezron. Antiq. des tems retab. c. 8. pag. 68.*

a Isaac. Voss. Can. Chronol. pag. 236. Pro firmo usque habeatur, sacras literas continere tantum mensuram temporis politici, nec posse ex illis colligi mensuram temporis physici.
b *Ibid.* pag. 235.

fideretur. Interdum numeri rotundi gratia, ea, quae intra aliquod temporis spatium, incertum tamen quo potissimum anno, contigerunt, apposito rotundo numero certo tempore assignata sunt. Hinc pro 304. sive 298. annis, annus rotundus 300. descriptus est. Princeps qui 19. annis & 6. mens. regnavit, 20. annis rerum potitus scribitur. Accidit inde non raro, ut 50. annorum spatium idem annus ter in supputatione recurrat; ut cum Princeps regnasset fertur 20. annis, cum tamen 19. tantum ac 4. mensibus Regnum habuerit; item successoris anni 10. numerantur, cum alioquin 9. ac 6. mensibus regnaverit; & quibus etiam decem illius annis 8. menses de vigesimo decessoris anno accipiendi essent. Ducta interim omnium simul annorum utriusque Principis summa, statim 30. anni supputantur, cum tam 29. annorum spatium non excesserint. Numerus fractus, vel anni dimidium in Scriptura, & prophana Historia nunquam ferè exprimentur; ex quo conjecturam capere licet, accedere potuisse non raro, ut plures anni in supputationibus omitterentur, adderenturve; quibus neglectis universam Chronologiae oeconomiam turbatam esse, iure possumus suspicari.

Alteram errandi occasionem præbuit varia apud varias Gentes dividendi temporis ratio. In Libris quibusdam apocryphis traditum est, ab ortu Mundi usque ad 160. Henochi, annos non per mensium periodos, sed per hebdomadas numerari consuevisse, quem calculum Henochus, ab Angelo Uriele instructus de anni temporibus, astrorum atque anni revolutionibus, reformavit (g). Apud aliquas Gentes anni computati sunt in menses; apud alias in singulos quadrimestres; nonnullas in semestres; erant qui æstatem & hyemem in duos annos computarent; item qui annum in singulos 10. menses, qui tandem in singulos duodecim. Fuerunt qui annum in quatuor tempora, alii in tria, alii in duo dividerent; his lunares menses sunt & anni; illis solares. Neque idem apud omnes exordium anni; quem enim plures ab autumno, non pauci à vere, sicut & alii ab hyemis medietate exordiebantur. Dies quoque civilis varius apud varias gentes, illis vesperæ, his media; nox, aliis mane; aliquibus tandem meridies diei caput constituitur.

Noctis verò & diei quàm multiplex dividenda ratio; nox enim sæpè in tres, quandoque in quatuor vigilias distincta est; diei partes elevatus supra horizontem nostrum Sol pro mensura sui cursus dimetiabatur. Cum verò per horas tempus supputari coeptum est, in horis dissidium fuit. Minus cauti atque instructi Scriptores, omnes eos annos confundentes, atque variam apud varias gentes annorum rationem, ad unam constantemque regionis suæ consuetudinem reducunt, incertis annorum notis tempora determinarunt, totamque inde Chronologia & Historiam miscentes turbarunt. Ex eo fonte, ait Plinius, portentosa Ægyptiorum vetustas, quam ja-

ctant, profluxit, singulis bimestribus in annum computatis, ut infra observabimus.

Cum Olympiades obtinerent, errores tamen incautis Historicis obreperunt; insignes enim historias Olympiadum numero designantes, quo tamen potissimum Olympiadis anno contigerint, silentio preterierunt. Sæpè etiam rei gestæ tempus ad celebre aliquod factum retulerunt, quantum scilicet inter hæc duo absisset annorum, supputantes; cum interim postrema hujus historiae tempus, Scriptorum illorum ætate notissimum, nostræ ætate lateat; ex quo inextricabiles Lectori ambages. Ita Ezechiel Prophetiam suam ad annum 30. consignat; ex quo autem supputandi hujus calculi exordium capiat, profus obscurum.

Chronologia Ægyptiorum.

Postquam de universa Chronologia observationes nostras in medium protulimus; modò de singulis variarum gentium singillatim agendum. Sacerdotibus Ægypti olim scribendorum Gentis Annalium provincia unice demandata erat, qui tantà apud se cautione Commentarios illos servabant, ut Externis non nisi Regis expresso præcepto communicarent. Annales illos secum detulit Artaxerxes Rex Persarum; mox verò Eunuchus Bagoas, ingenti pretio accepto, Sacerdotibus illis restituit (h).

Quibus ita constitutis, non immeritò quis suspicaretur nihil esse certius, sanctiusque servatum hac Ægyptiorum Historia & Chronologia; quippe quod ejus rei cura doctissimorum virorum studio & diligentia ita commissa esset, ut ab omni corruptione depositum illud servaretur immune. Vix tamen propiùs ad id studium accedimus, confusa omnia, & præ ceteris etiam aliis corrupta offenduntur. Verumtamen suam è remotissimis adeo fontibus derivant Ægyptii, ut vana commenta sua Chronologiae omnibus ridenda exponant. Horum alii, ut P. Petavius (i), Dynastias omnes ad meras fabellas amandant; alii immutatas, atque intra angustiores limites contractas recipiunt, uti Eusebius, Africanus, Syncellus, Scaliger; alii tandem partim rejectas, partim recipiunt, uti Marshamus, qui ex 36525. annis, quorum periodo 30. Ægyptiorum Dynastia apud Manethonem, & Chronicon Ægyptium, à Syncello laudatum, continentur, 140. annos admittit, ceteros rejicit.

Quod autem Chronologia Ægyptiorum singulare est, cum cæterarum gentium vetustas brevior sit eà, quæ in Mosais libris continetur. Ægyptiorum longè Mosaiscam illam excedit, ut proinde supputationem Scripturæ cum Ægyptiaca conciliaturi Septuaginta Interpretes, juxta quorundam Scriptorum opinionem, singulorum Patriarcharum ætatem prorogant; quæ sanè virorum indulgentia, Chronologiam sacram mirè deinde miscuit, atque turbavit. Josephus Scaliger cum Africani dispositioni in periodo Dynastiarum Ægypti,

g Vide Salmas. de ann. Climacter.

h Doid. Sic. lib. 15.

i De Doctr. tempo. l. 9. c. 15. & l. 5. c. 17.

k Canon. Isa. 202. l. 2. pag. 122.

pti, quas ille pro libito obruncat, inheffisset (k), fatetur tandem alteram sibi periodum Julianam fabricandam esse, ut tres in ea Dynastias Ægyptias collocaret; cum illa simul junctæ 1336. annis vulgarem periodum excederent. Eusebius, quem Recentiores ducem sequuntur, nihilo majori, quàm Africanus, quem exscribit, fide, ex Dynastiis, quæ sibi commoda essent, adjecit, retraxitque. De Eusebii audacia altè conqueritur Syncellus, quamquam ipse ejus exemplum non imitatus tantum, sed etiam excessisse videtur; quippe qui & annos, & Regum ad libitum excogitata nomina adjecerit, cum interim plura retraxisset; quare in Chronologia Ægyptiorum turbata omnia, & confusa.

Veterum nonnulli, ut ab ea Ægyptiorum antiquitate sese extricarent, Ægyptios annos intra angustiores, quàm nostrorum, terminos reducunt. Obtinuisse ab exordio ut Regum tempora per dies apud Ægyptios supputarentur, tradit Palæphatus in fragmento ex Chron. Alex. Ait e. g. post obitum Vulcani ejus filius Helios regnasse notatur 4477. diebus, nempe 12. annis 3. mens. 4. diebus. Annis apud ipsos tunc primò sua 12. mensium periodus data est, cum in alias gentes Ægyptiorum imperium propagaretur. Plinius lib. 7. cap. 48. Quidam Luna senio, (annum terminant) ut Ægyptii; itaque apud eos aliqui & singula millia annorum vixisse produntur. Hos annos reformasse Pisonem Regem, ait Censorinus: In Ægypto quidem antiquissimum ferunt, annum bimestrem fuisse; post deinde à Pisonem Rege quadrimestrem factum, novissimè annum ad 12. menses & dies 5. produxisse.

Sed annum aded brevem, atque imperfectum, qualem Scriptores illi testantur, apud Ægyptios obtinuisse vix in animum induxerim; cum Moyses, qui in tota Ægyptiorum scientia instructissimus fuit, ipso fortasse Pisonem Rege, de quo Censorinus, vetustior, annum semper 12. mensium, & menses 30. dierum periodo claudat, sive cum Historias ante diluvium, sive post illud, sive cum res in Ægypto actas, sive alibi describit. 2. [1]. Ægyptiis principium anni non Aquarius, ut apud Romanos, sed Cancer; nam propè Cancrum est Sothis, quam Græci canis sydus dicunt. Neomenia autem est ipsius Sothis ortus, qua generationis mundi ducit initium. Perfectus itaque annus apud Ægyptios jam inde constabat, cujus primi mensis nomen erat Sothis, antequam hæc mensi alterum nomen Thoth, sive Mercurius inderetur; idem autem mensis & anni, & mundi exordium apud eas gentes constituebatur. Porro non à Mercurio ea obtinuit traditio, sed penè genti cogva habita est; quare semper apud Ægyptios ea anni consuetudo mansit, ut & præcedentis anni finis, & subsequenti exordium circa tempus decrementi Nili constitueretur; ad exortum scilicet canis, syderis, juxta Plutarchum, fulgentissimi. Isti apud eos sydus est, quod Ægyptiæ cæ Sothis, Græcè abrokuon dicitur, quod in reliqua etiam sydera regnare videtur (m). Dissert. Calmet. Tom. I.

m De Isida. & Arcyon.

Itaque si Thoth sive Mercurius Ægyptius Moysis ætate recentior est, juxta ac nonnullis Chronologis visum, auctorem illum anni 365. dierum non est quod habeamus, cum ejusdem anni ratio in Ægypto ante Moysen ipsum obtineret.

Non est igitur cur magnopere fidei Sacerdotum Thebarum deferamus, qui vetustatem gentis suæ supra Ægyptiacam effertentes, asserbant, Mercurium sive Thoth annum civilem ad solis revolutionem reformasse, atque inde ejusdem anni primum mensem de viri illius nomine appellatum [n]. Facile tamen Mercurius Ægyptiacum annum ad aliquos sacros usus accommodavit; singulos scilicet duodecim menses totidem Deorum patrociniò attribuens; sicut & magni anni 36525. periodum excogitavit. Hujus periodi Mercurium auctorem fuisse Jamblicus (o) ex Manethone testatur. Ad Numina singulis mensibus præposita quod spectat, refert Strabo lib. 11. Sacerdotes Thebanos omnem directi pro sacris usibus anni honorem ad Thoth retulisse.

Hanc à Mercurio inventam (p) rationem adeo religiosè Sacerdotes deinde observarunt, ut intercalarem diem singulis quadrienniis adjici, quanquam opportunum videretur, non sustinerent: quare annus sacer à civili exorbitabat, nunquam certâ Festis eorum sede manente. Tandem ut ambo illi anni inter se ad idem punctum redigerentur, 1461. annorum civilium spatium decurrendum erat, intra quod 1460. anni sacri absolventur; cum in 1461. annis civilibus 365. dies intercalares recurrant. Porro periodus illa magnus annus Ægyptiacus appellatur; isque annus per 25. multiplicatus, juxta lunarem cyclum, alteram conficit periodum 36525. annorum, de qua supra.

Ad quinque illos dies, postremo mense apud Ægyptios adjectos quod spectat, ejus rei auctorem determinare difficile arbitramur. Thebani Sacerdotes ejus rei gloriam Thoth vindicant; Censorinus Regi Pisoni; Eusebius Æthiæ Isaac suppari, juxta eundem, vel Josue coævo, juxta Marshamum. Hæc Scriptorum discrepantia frustra aliter conciliaretur, nisi si ex Pisonem, & Æthiæ unus idemque vir constituatur; simulque dicatur Mercurius redigendi anni civilis tantum, ad certum quemdam religionis & caeremoniarum usum, auctor fuisse. Marshamus demonstrat, primum (q) mensem Thoth, juxta Censorini supputationem, cum anno 3392. periodi Julianæ concurrere, quod, juxta Usserii calculum, Judicum imperio labenti respondet. His semel admissis, illud continuò sequitur, Moysis ætate diem intercalarem singulis quadrienniis, & facillè etiam quinque dies postremo mensi adjectos nondum obtinuisse; quanquam & menses eo tempore 30. diebus constitisse, & annos ad cursum Solis ordinatos, vix est quòd dubitemus.

Annus apud Ægyptios ab autumno exordiebatur; ita enim Horus Ægyptius à Macrobio loquens inducitur: Explicitis duodecim mensibus, id est 360. diebus, reliquos quin-

n Diod. Sicul. Bibl. l. 1. Strab. l. 17.

o De Myst. Ægypti. de Diis

p Geminius.

q Sac. 11. pag. 310.